

Handläggare
Noor Mousawi
Telefon: 08-508 33 974

Till
Utbildningsnämnden
2018-08-23

Utkast till lagrådsremiss Stärkt skydd mot diskriminering i skolan

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 2018/1142

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Teddy Söderberg
Tf grundskoledirektör

Sammanfattning

Regeringen föreslår i Utkast till lagrådsremiss Stärkt skydd mot diskriminering i skolan att tillsynen över bestämmelserna i diskrimineringslagen om aktiva åtgärder mot diskriminering inom den skollagsreglerade verksamheten flyttas över från Diskrimineringsombudsmannen (DO) till Statens skolinspektion. Vidare föreslås att även Skolinspektionen, jämte DO, får rätt att föra talan för enskilda barn och elever när det gäller diskrimineringsförbuden på skolområdet. Till skillnad från idag får alltså Skolinspektionen talerätt även i renodlade diskrimineringsmål. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2019.

Förvaltningen delar i huvudsak regeringens förslag i utkastet och bedömer att förslagen kommer stärka diskrimineringsskyddet för elever i skolan. Förvaltningen bedömer dock att det finns risk för gränsdragningsproblem med den splittrade myndighetshandlingen som föreslås när Skolinspektionen jämte DO ska få rätt att föra talan för enskilda elever.

Bakgrund/Ärendet

Regeringen beslutade den 30 januari 2014 att ge en särskild utredare i uppdrag att bland annat analysera hur samarbetet mellan DO och Skolinspektionen fungerar och bedöma behovet av förändringar. Utredningen, som antog namnet Utredningen om bättre möjligheter att motverka diskriminering, överlämnade i december 2016 sitt betänkande Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87). Ett utkast till lagrådsremiss med förslag som avviker från betänkandet har nu tagits fram inom Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

I utkastet till lagrådsremissen föreslås ändringar i diskrimineringslagen och skollagen i syfte att stärka skyddet mot diskriminering för barn och elever i sådan verksamhet som är skollagsreglerad. De föreslagna ändringarna innebär att tillsynen över diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder mot diskriminering flyttas från DO till Skolinspektionen när det gäller skollagsreglerad verksamhet. Förslagen innebär också att Skolinspektionen får rätt att som part föra talan om diskrimineringsersättning för en enskild som medger det i mål om diskriminering i skollagsreglerad verksamhet. Skolinspektionen ska också kunna utreda anmälningar om diskriminering på ett effektivt sätt. När Skolinspektionen för talan om diskrimineringsersättning ska myndigheten också få föra annan talan för den enskilde om denna medger det. Genom förslagen behålls bestämmelserna om diskriminering i diskrimineringslagen samtidigt som skollagen ändras så bestämmelser om diskriminering inkorporeras. Därmed undviks risken för att det blir en uppsplittrad diskrimineringslagstiftning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen delar i huvudsak bedömningarna i utkastet till lagrådsremiss och tillstyrker generellt förslagen, men önskar framföra följande synpunkter.

Utbildningsförvaltningen instämmer att det är en mänsklig rättighet att skyddas mot diskriminering och att lagstiftningen bör utformas så att den får ett tydligt genomslag. Det är angeläget att utbildningsanordnare arbetar förebyggande för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling och främja lika rättigheter och möjligheter. Utbildningsförvaltningen ser därför positivt på att tillsynen över arbetet med aktiva åtgärder flyttas från DO till Skolinspektionen. Förvaltningen bedömer att arbetet i

stadens skolor redan idag sker samlat inom ramen för skolornas likabehandlingsarbete. Förvaltningens menar att förändringen inte kommer att innebära någon ökad arbetsbelastning för stadens skolor, utan snarare kommer att göra arbetet tydligare och samlat.

Utbildningsförvaltningen ser vidare positivt på regeringens bedömning att diskrimineringsersättning inte bör utgå för annat än diskriminering, sett till diskrimineringsersättningens storlek, syfte och funktion.

Utbildningsförvaltningen finner, likt tidigare utredning och utkast till lagrådsremissen, att Skolinspektionen och DO har olika förhållningssätt till sina uppdrag, detta märks inte minst vid tillsynsärendena som inkommer till förvaltningen. Skolinspektionen utreder i princip alla anmälningar som kommer in gällande kränkande behandling. DO har ett större uppdrag att verka för att diskriminering inte förekommer i samhället i stort. Den nuvarande uppdelningen mellan myndigheterna har vid blandade ärenden försvårat myndigheternas arbete att motverka kränkande behandling och diskriminering på effektivt sätt. Det har förekommit att ärenden har tagit längre tid att utreda, att ärendet har utretts av båda myndigheterna och att det har uppstått gränsdragningsproblem angående vad som är diskriminering respektive annan kränkande behandling. Vidare har skyddet för eleverna i praktiken inte varit likvärdigt.

Regeringen föreslår därför att elever ska kunna vända sig även till Skolinspektionen vid diskriminering i skolan och därigenom få ett förstärkt skydd. För att stärka skyddet för eleverna och ge dem större möjligheter att ta tillvara sin rätt bör Skolinspektionen få rätt att även föra talan i mål som endast gäller diskriminering. Skolinspektionen kan i stället som behörig myndighet föra talan om diskrimineringsersättning som part för den enskilde eleven i rättegång. Regeringen föreslår vidare att DO bör fortsatt ha möjlighet att föra talan om diskrimineringsersättning i skollagsreglerad verksamhet, såsom på alla andra samhällsområden. Detta med anledning av att DO har byggt upp en värdefull kompetens och översikt över det breda arbetet mot diskriminering. Elever bör enligt förslaget därför kunna välja om de vill vända sig till DO eller Skolinspektionen för att få hjälp när det gäller diskriminering på skolområdet.

Med anledning av det ovanstående, saknar förvaltningen en närmare analys av vilka konsekvenser en sådan splittrad myndighetshandling ger upphov till. Förvaltningen bedömer att det

finns en risk för gränsdragningsproblem vad gäller möjligheten till att tillsyn ska kunna ske av båda myndigheterna. Det kvarstår frågor kring hur det säkerställs att samma bedömning görs av båda myndigheterna i samma ärende och om samma ärende ska kunna prövas av båda myndigheterna. Denna dubbla myndighetshantering kan vara rättsosäker och även utgöra ett hinder för elever och vårdnadshavare att förstå systemet och ta tillvara sina rättigheter.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen samt att beslutet justeras omedelbart då nämnden ska yttra sig senast den 28 augusti.

Bilaga

Remiss av Utkast till lagrådsremiss Stärkt skydd mot diskriminering i skolan